

Sygnatura akt I Ns 269/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Marek Dziwiński

Protokolant Magdalena Mastej

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 r. w Kamiennej Górze

na rozprawie sprawy z wniosku J. G.

przy udziale S. G., A. G. (1), A. G. (2)

o stwierdzenie nabycia spadku po A. G. (3)

I stwierdza, że spadek po A. G. (3)

zmarłej 13.12.2014 r. w K.,

ostatnio stale zamieszkałej w K.

na podstawie testamentu z dnia 24.11.2014 r. nabył:

- syn J. G. w całości;

II zasądza od uczestników S. G. i A. G. (1) na rzecz wnioskodawcy J. G. kwoty po 222,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, zaś w przypadku A. G. (2) ustala, że ponosi on koszty postępowania stosownie do swojego udziału w sprawie;

III nakazuje uczestnikom S. G. i A. G. (1), aby uiszcili na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze kwoty po 191,22 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

IV nakazuje zwrócić wnioskodawcy J. G. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze kwotę 50,00 zł stanowiącą nadpłatę na opłatę sądową;

V nakazuje wnioskodawcy J. G., aby uiszczył na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze kwotę 5,00 zł tytułem wydatku na Rejestr Spadkowy.

Sygn. akt I Ns 269/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. G. wniósł o otwarcie i ogłoszenie testamentu A. G. (3), zmarłej w dniu 13 grudnia 2014 r. oraz o stwierdzenie, że spadek po niej, na mocy testamentu sporządzonego w dniu 24 listopada 2014 r., nabył wnioskodawca, jako jedyny powołany do dziedziczenia spadkobierca. Wnioskodawca jednocześnie wskazał, że do kręgu spadkobierców ustawowych po A. G. (3) należą mąż S. G., syn A. G. (2), wnioskodawca (syn) oraz córka A. G. (1).

W odpowiedzi uczestnicy postępowania S. G. i A. G. (1) wnieśli o stwierdzenie, że spadek po spadkodawczyni na podstawie ustawy nabyli mąż S. G. w udziale 1/4 części spadku, córka A. G. (1) w udziale 1/4 części spadku, syn A. G. (2) w udziale 1/4 części spadku, syn J. G. w udziale 1/4 części spadku oraz o zasądzenie od wnioskodawcy

na ich rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu uczestnicy zarzucili co do zasady nieważność testamentu ze względu na pozostawanie przez spadkodawczynię w chwili jego sporządzenia w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Uczestnicy podkreślili bardzo zły stan zdrowia spadkodawczyni – zarówno fizycznego, jak i psychicznego. W konsekwencji według uczestników, nie była ona w stanie podjąć decyzji co do treści testamentu i wyrazić woli w sposób swobodny (niespełna trzy tygodnie przed jej śmiercią). W takim stanie rzeczy według uczestników, dziedziczenie odbywać się powinno na podstawie ustawy. Uczestnicy ewentualnie również zakwestionowali testament (na wypadek gdyby sąd uznał jego ważność) w zakresie wydziedziczenia uczestników - ze względu na jego bezpodstawność i brak jakichkolwiek uzasadniających wydziedziczenia dowodów. Uczestnicy zaprzeczyli, by dopuścili się jakiegoś czynu przeciw spadkodawczyni, spełniającego przesłanki z art. 1008 k.c. dające możliwość ich wydziedziczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni A. G. (3) z d. Ryba, urodzona w dniu (...), zamężna, ostatnio zamieszkała w K., zmarła w dniu 13 grudnia 2014 r. w K.. Spadkodawczyni miała troje dzieci: J. G., A. G. (1) i A. G. (2). Miała jeszcze dwoje dzieci, które zmarły jako niemowlęta. Spadkodawczyni nie mieszkała z mężem, który pozostawał z nią i wnioskodawcą w konflikcie, nie prowadziła z nim wspólnego gospodarstwa domowego.

/dowód: odpis skrócony aktu zgonu nr 318/2014 z dnia 15

grudnia 2014 r., Urząd Stanu Cywilnego w K.

Górze – k. 4 (koperta); zapewnienie spadkowe

wnioskodawcy od 00.04.19 do 00.06.58, zapewnienie

spadkowe uczestnika postępowania S.

G. od 00.06.58 do 00.25.00; zapewnienie

spadkowe uczestniczki postępowania A.

G. od 00.25.00 do 00.29.57; zapewnienie

spadkowe uczestnika

postępowania A. G. (2) od 00.29.57 do

00.32.36 e-protokół rozprawy w dniu 15 lipca 2015 r./

Spadkodawczyni sporządziła w dniu 24 listopada 2014 r. testament w formie aktu notarialnego, którym do dziedziczenia po niej całego spadku powołała syna J. G. (wnioskodawcę), syna S., urodzonego w dniu (...) Wydziedziczyła tym testamentem męża S. G., urodzonego w dniu (...), córkę A. G. (1), córkę S., urodzoną w dniu (...), wnuczkę M. K., córkę J. i A., wnuczkę A. K., córkę J. i A., wnuka K. G., syna A. i A., syna A. G. (2), syna S., urodzonego w dniu (...), wnuczkę W. G., córkę A. i I., wnuka P. G., syna A. i I.. Spadkobierczyni w dniu testowania (24 listopada 2014 r.) nie znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji lub wyrażenie woli.

/dowód: testament w formie aktu notarialnego sporządzony w

dniu 24 listopada 2014 r. przed notariuszem

I. B., repertorium A numer

(...) – k. 5 (koperta); opinia sądowo –

psychiatryczna z dnia 30 maja 2016 r. sporządzona

przez biegłą sądową z zakresu psychiatrii Sądu

Okręgowego w J. lek. med. E.

(...) (specjalistę psychiatrę) – k. 114-115/

Spadkodawczyni cierpiała na raka piersi przewodowego środniodojrzałego (nowotwór złośliwy). W rozpoznaniu z dnia 16 grudnia 2014 r. ((...) Sp. z o.o.) stwierdzono zaawansowany rak sutka prawego, uogólnienie procesu nowotworowego, przerzuty do płuc oraz do układu kostnego, wyniszczenie nowotworowe.

/dowód: dokumentacja medyczna z (...)

(...) w K. (...), (...) –

k. 41 (koperta)/

Sąd zważył, co następuje:

W myśl przepisu art. 941 k.c. rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament, który może zawierać rozrządzenia tylko jednego spadkodawcy (art. 942 k.c.). Zgodnie z przepisami art. 944 k.c. i art. 945 k.c. z kolei sporządzić i odwołać testament może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych i nie można go sporządzić ani odwołać przez przedstawiciela, testament zaś będzie nieważny, jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści, pod wpływem groźby. Na podstawie przepisu art. 950 k.c. testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego – jest to jedna z form testamentów zwykłych, którym spadkodawca może powołać do całości lub części spadku jedną lub kilka osób. Wymogi ważności tej formy testamentu zostały określone w ustawie Prawo o notariacie.

W rozpoznawanym przypadku spadkodawczyni rozrządziła swoim majątkiem na wypadek śmierci przez testament, który zawierał rozrządzenia jednego spadkodawcy. Spadkodawczyni była w chwili śmierci osobą mającą pełną zdolność do czynności prawnych.

Testament nie został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Opinia sądowo – psychiatryczna wykluczyła, by spadkodawczyni w chwili testowania znajdowała się właśnie w takim stanie. Nie sposób również uznać (między innymi z powyższych powodów), by spadkodawczyni działała pod wpływem błędu z przypuszczeniem, że gdyby nie działała, toby nie sporządziła testamentu tej treści lub - by działała pod wpływem groźby. Żaden z uczestników nie zgłaszał zresztą takich zarzutów. Nie wolno też tracić z pola widzenia, że testament został sporządzony w formie aktu notarialnego a więc w obecności notariusza, któremu zgodnie z przepisem art. 86 ustawy Prawo o notariacie nie wolno dokonywać czynności notarialnej, jeżeli poweźmie wątpliwość, czy strona czynności notarialnej ma zdolność do czynności prawnych. Podobnie też przepis art. 81 w/w ustawy nakazuje notariuszowi odmówić dokonania czynności prawnej sprzecznej z prawem. Przepis art. 49 ustawy wskazuje natomiast na szczególną staranność, do jakiej obowiązany jest notariusz przy wykonywaniu czynności. Oznacza to, że notariusz, w obecności którego spadkodawczyni sporządziła testament był obowiązany pilnować, czy testatorka jest w stanie świadomości, który pozwalał jej niewadliwie oświadczyć swą wolę mortis causa. Skoro testament został sporządzony, oznacza to, że notariusz nie powziął wątpliwości co do stanu świadomości spadkodawczyni, której stan zdrowia w przedmiotowym zakresie potwierdziła przywoływana już opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry.

W rezultacie sąd doszedł do przekonania, że przedstawiony przez wnioskodawcę testament jest ważny. Tym samym wniosek wnioskodawcy zasługiwał na uwzględnienie. W konsekwencji testament został otwarty i ogłoszony przez sąd

a zgodnie z jego treścią jedynym spadkobiercą był wnioskodawca, który nabył spadek na podstawie przepisów art. 924 k.c. i art. 925 k.c. w zw. z art. 926 § 1 k.c.

W testamencie spadkodawczyni wydziedziczyła pozostałe osoby, które uprawnione byłyby do dziedziczenia z ustawy.

Niniejsze postępowanie było postępowaniem o stwierdzenie nabycia spadku. Sąd nie badał więc - i nie mógł badać - zasadności dokonanego przez spadkodawczynię w testamencie wydziedziczenia. W niniejszym postępowaniu sąd był obowiązany ustalić z urzędu krąg spadkobierców powołanych do dziedziczenia a także ustalić ważność testamentu, a w konsekwencji stwierdzić nabycie przez nich spadku.

Powyższe stanowiło przyczynę oddalenia wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadków M. K. i A. K.. Świadkowie ci byli powołani na okoliczności dotyczące wydziedziczenia, które to okoliczności nie były istotne dla sprawy. Tym samym ten wniosek dowodowy podlegał oddaleniu.

Zasadą jest, że w postępowaniu nieprocesowym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). Właściwie tylko uczestnik postępowania A. G. (2) nie wniósł żadnych zarzutów, żądań i twierdzeń przeciwnych wnioskowi inicjującemu postępowanie. Podczas słuchania go na rozprawie w dniu 15 lipca 2015 r. oświadczył, że nie kwestionuje testamentu, skoro napisała go jego matka. Stąd sąd ustalił, że ten uczestnik ponosi koszty postępowania stosownie do swego udziału. Uczestnicy S. G. i A. G. (1) wdali się z wnioskodawcą w spór i spór ten przegrali. Zastosowanie więc znalazły przepisy art. 520 § 2 i 3 k.p.c. Od wskazanych uczestników zasądzono więc na rzecz wnioskodawcy kwoty po 222 zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego kosztów postępowania. Zgodnie z przepisem § 8 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu stawka za prowadzenie sprawy z zakresu prawa spadkowego o stwierdzenie nabycia spadku, jeżeli przedmiotem postępowania jest również ważność testamentu, wynosi 360 zł. Sąd przy uwzględnieniu opłat skarbowych od pełnomocnictw w kwocie 34 zł i opłaty od wniosku inicjującego postępowanie, sąd zasądził od obojga uczestników na rzecz wnioskodawcy kwoty jak w punkcie II sentencji.

Wydatki wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa w sprawie wyniosły 382,43 zł (wynagrodzenie biegłej sądowej), stąd koszty te w związku z przywołanymi wyżej przepisami i przepisem art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazano uiścić do kasy Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze obojgu uczestnikom S. G. i A. G. (1) w kwotach po 191,22 zł.

Zgodnie z kolei z przepisem art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opłata stała od wniosku o stwierdzenie nabycia spadku wynosi 50 zł. Skoro więc wnioskodawca uiścił kwotę wyższą - 100 zł, należało orzec jak w punkcie IV sentencji. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 2016 r. w sprawie sposobu uiszczania i wysokości opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd - wysokość opłaty za wpis dokonany w Rejestrze Spadkowym wynosi 5 złotych. Skoro więc opłatę tę uiścił za wnioskodawcę tymczasowo Skarb Państwa, należało wnioskodawcy nakazać ją zwrócić do kasy Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze (punkt V sentencji).